STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH I OSÓB SZCZEGÓLNIE NARAŻONYCH NA WYKLUCZENIE W OGÓLNOPOLSKIM TOWARZYSTWIE OCHRONY PTAKÓW

I. Cel i zasady nadrzędne

- Niniejsze Standardy określają zasady ochrony małoletnich i osób szczególnie narażonych na wykluczenie, które uczestniczą w działaniach Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków (zwanego dalej jako OTOP lub Towarzystwo).
- Naczelną zasadą stojącą za potrzebą stworzenia tych standardów jest działanie dla dobra małoletnich i osób szczególnie narażonych, z poszanowaniem ich godności, podmiotowości, prywatności, bezpieczeństwa i praw.
- Standardy mają zastosowanie do bieżącej działalności i wszystkich wydarzeń prowadzonych przez OTOP lub w jego imieniu, w których biorą udział osoby małoletnie, w szczególności do działalności edukacyjnej, spacerów przyrodniczych, warsztatów, kursów online, monitoringów przyrodniczych, działań wolontariackich oraz innych działań terenowych i społecznych.

II. Definicje

2.1. Małoletni – osoba fizyczna, która nie ukończyła 18. roku życia.

2.2. Osoba szczególnie narażona na wykluczenie – osoba powyżej 18. roku życia, która ze względu na niepełnosprawność, wiek, chorobę, sytuację życiową, społeczną, ekonomiczną, orientację seksualną, pochodzenie, przynależność rasową lub inne czynniki nie jest w stanie lub może nie być w stanie skutecznie bronić się przed wykorzystaniem lub inną krzywdą.

2.3. Krzywdzenie – oznacza w szczególności przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną, cyberprzemoc, wykorzystywanie, nadużycie, poniżanie, zastraszanie, nierówne traktowanie lub inne zachowanie naruszające bezpieczeństwo, godność, prywatność albo prawa osoby.

2.4. Personel OTOP-u – wszystkie osoby wykonujące zadania na rzecz OTOP-u, niezależnie od podstawy prawnej współpracy, w tym osoby pracownicze, członkowskie władz Towarzystwa, zajmujące się edukacją, osoby wolontariackie, osoby odbywające staż oraz osoby prowadzące działania na podstawie umów cywilnoprawnych.

III. Zakres podmiotowy

- Standardy dotyczą wszystkich małoletnich uczestniczących w działaniach OTOP-u oraz osób dorosłych szczególnie narażonych na wykluczenie, będących odbiorcami działań OTOP-u.

- Standardy obowiązują cały personel OTOP-u, w tym osoby zatrudnione w organizacji, należące do jej władz, osoby członkowskie władz Towarzystwa, osoby prowadzące zajęcia, osoby zajmujące się edukacją i koordynacją, osoby wolontariackie, osoby odbywające staż oraz inne osoby działające w imieniu lub na rzecz OTOP-u.
- W zakresie uzasadnionym charakterem współpracy standardy stosuje się również do osób partnerskich, podwykonawczych i innych podmiotów uczestniczących w realizacji działań OTOP-u.
- Każda osoba zatrudniona lub współpracującą z Towarzystwem, bez względu na formę, której zadania wiążą się z kontaktem z małoletnimi lub osobami szczególnie narażonymi, jest zobowiązana zapoznać się ze Standardami i potwierdzić zobowiązanie do ich przestrzegania.

IV. Zasady bezpiecznych relacji

- Każda osoba uczestnicząca w działaniach OTOP-u jest traktowana z szacunkiem, bezstronnie i z uwzględnieniem jej wieku, możliwości, potrzeb i sytuacji.
- Zakazana jest przemoc fizyczna i psychiczna, zastraszanie, poniżanie, ośmieszanie, wyzwiska, manipulowanie, groźby, krzyk, seksualizowanie relacji oraz zachowania naruszające granice.
- Zakaz powyższych zachowań dotyczy zarówno małoletnich, jak i dorosłych, również wtedy, gdy sprawcami tych zachowań są małoletni.
- Nie wolno wykorzystywać przewagi wynikającej z funkcji, wieku, doświadczenia, wiedzy, pozycji organizacyjnej ani zależności uczestnika.
- Nie wolno uzależniać udziału w działaniach, wsparcia, dostępu do zasobów lub innych korzyści od świadczeń osobistych lub seksualnych.
- Zakazane jest utrzymywanie relacji seksualnych z osobami, którym personel świadczy pomoc, wsparcie, opiekę lub wobec których ma przewagę wynikającą z pełnionej funkcji.
- Kontakt fizyczny jest dopuszczalny wyłącznie wtedy, gdy jest niezbędny dla bezpieczeństwa, udzielenia pierwszej pomocy lub innej uzasadnionej interwencji, z poszanowaniem granic osoby.
- Komunikacja powinna być jasna, życzliwa, adekwatna do wieku i możliwości odbiorcy oraz prowadzona w sposób niedyskryminujący.
- Nie należy pozostawać sam na sam z małoletnim w sytuacjach, w których nie jest to konieczne. Jeżeli charakter zadania wymaga indywidualnego kontaktu, powinien on odbywać się w sposób zapewniający przejrzystość i możliwość późniejszego zweryfikowania przebiegu kontaktu.
- Personel nie nawiązuje z małoletnimi prywatnych, ukrywanych przed osobami będącymi ich opiekunami prawnymi relacji za pośrednictwem prywatnych kont społecznościowych, komunikatorów lub innych kanałów.

V. Równe traktowanie i dostępność

- OTOP zapewnia równe traktowanie i nie toleruje dyskryminacji ze względu w szczególności na płeć, wiek, niepełnosprawność, stan zdrowia, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, język, religię, wyznanie, światopogląd, przekonania polityczne, przynależność związkową, orientację seksualną, tożsamość płciową, sytuację rodzinną, społeczną lub ekonomiczną, a także rodzaj umowy lub wymiar czasu pracy ani z żadnej innej przyczyny.
- Zadania podczas działań OTOP-u powinny być przydzielane adekwatnie do wieku, możliwości, doświadczenia i stanu osoby uczestniczącej.

- Szczególne potrzeby osoby uczestniczącej należy, w miarę możliwości, rozpoznać przed rozpoczęciem działania i uwzględnić w jego organizacji.
- Komunikacja dotycząca działania, zasad bezpieczeństwa, wymagań, odpłatności, możliwych ryzyk i sposobu zgłaszania naruszeń powinna być przekazana w języku i formie zrozumiałej dla grona odbiorców.
- W przypadku osoby z niepełnosprawnością lub innymi szczególnymi potrzebami należy, w miarę możliwości, zapewnić racjonalne dostosowanie miejsca, czasu, formy komunikacji i sposobu udziału.

VI. Stosowanie standardów dotyczących osób szczególnie narażonych na wykluczenie

- Znajomość i zaakceptowanie Standardów są potwierdzone przez każdą osobę zatrudnioną przez OTOP na podstawie umowy o pracę oraz każdą inną osobę z personelu Towarzystwa, która może mieć w swojej działalności kontakt z osobami szczególnie narażonymi na wykluczenie poprzez podpisanie oświadczenia, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do Standardów.
- Przy działaniach terenowych należy przed rozpoczęciem ocenić ryzyka związane z trasą, warunkami pogodowymi, wodą, ruchem drogowym, urządzeniami terenowymi, kontaktem ze zwierzętami oraz możliwością oddalenia się uczestnika od grupy.

VII. Dopuszczanie do działań z udziałem małoletnich

- Znajomość i zaakceptowanie Standardów są potwierdzone przez każdą osobę zatrudnioną przez OTOP na podstawie umowy o pracę oraz każdą inną osobę z personelu Towarzystwa, która może mieć w swojej działalności kontakt z małoletnimi lub osobami szczególnie narażonymi na wykluczenie poprzez podpisanie oświadczenia, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do Standardów.
- Osoba sprawująca stanowisko kadrowe w Towarzystwie lub inna osoba wyznaczona zarządzeniem Dyrektorki lub Dyrektora przeprowadza weryfikację w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym oraz odbiera i weryfikuje dane z Krajowego Rejestru Karnego, a także w razie konieczności z rejestrów karalności państw trzecich w zakresie określonych przestępstw (lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego), lub w przypadkach prawem wskazanych, oświadczenia o niekaralności.
- Osoba sprawująca stanowisko kadrowe w Towarzystwie lub inna osoba wyznaczona zarządzeniem Dyrektorki lub Dyrektora dba o składowanie pozyskanej dokumentacji z najwyższą ostrożnością i zgodnie z zasadami ochrony danych osobowych obowiązujących w OTOP-ie.
- Wyżej wymieniona osoba analizuje zebraną dokumentację i – jeśli nie znajdzie w niej przesłanek wskazujących na zagrożenie dla małoletnich – dopuszcza osobę z Personelu do pracy z małoletnimi.
- Wyżej wymieniona osoba na podstawie zebranej dokumentacji w przypadku braku zastrzeżeń co do zagrożenia jakie osoba z Personelu stanowi dla małoletnich dopuszcza osobę z personelu do działań z udziałem nieletnich.
- Osoby małoletnie uczestniczące w działaniach OTOP-u i osoby będące ich opiekunami prawnymi powinny otrzymać informacje o zasadach udziału, zasadach bezpieczeństwa, osobie kontaktowej i sposobie zgłaszania problemów.

VIII. Bezpieczeństwo podczas działań z udziałem małoletnich

- OTOP zwraca uwagę na czynniki ryzyka i objawy krzywdzenia małoletnich.
- Każda osoba, która zauważy lub podejrzewa krzywdzenie małoletnich, ma obowiązek zareagować stosownie do sytuacji, udzielić niezbędnej pomocy i przekazać informację osobie odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń i reagowanie określonej w części X. Standardów.
- W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia należy w pierwszej kolejności zapewnić bezpieczeństwo i wezwać odpowiednią pomoc.
- Informacje o krzywdzeniu są traktowane jako poufne i przekazywane wyłącznie osobom uprawnionym.
- Wszystkie działania interwencyjne powinny być prowadzone z uwzględnieniem najlepszego interesu małoletniego oraz z poszanowaniem jego godności.

IX. Ochrona osób szczególnie narażonych na wykluczenie

- OTOP tworzy środowisko wolne od wykorzystywania i nadużyć.
- Zakazane jest oferowanie pieniędzy, zatrudnienia, towarów, pomocy, usług lub innych korzyści w zamian za świadczenia seksualne albo zachowania upokarzające, poniżające lub wyzyskujące.
- Zakazane jest wykorzystywanie zależności, zaufania, różnicy pozycji lub władzy wobec osoby szczególnie narażonej.
- Należy respektować prawo do prywatności i godności oraz uwzględniać szczególne potrzeby i wrażliwość osoby.
- Informacje o działaniu, wsparciu, wydarzeniu, zasadach ochrony, sposobie zgłaszania naruszeń i zasadach ochrony danych powinny być przekazywane w sposób dokładny, wyczerpujący i zrozumiały.

X. Zgłaszanie naruszeń i interwencja

OTOP zapewnia dostępny mechanizm zgłaszania naruszeń, w tym możliwość zgłoszenia anonimowego, ochronę osoby zgłaszającej przed działaniami odwetowymi oraz niezwłoczne rozpatrywanie zgłoszeń w ustalonym trybie.

- Każda osoba należąca do personelu, która jest świadkiem krzywdzenia, wykorzystywania lub nadużycia lub posiada informacje o takich czynach, ma obowiązek dokonać zgłoszenia.
- Osobą odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń naruszeń Standardów oraz zdarzeń w których mogło mieć miejsce krzywdzenie małoletnich, a także rozpatrywanie zgłoszeń jest prezes Zarządu lub osoba członkowska Zarządu wyznaczona przez Zarząd w drodze uchwały.
- Osoba ta jest również odpowiedzialna za dokumentowanie, przechowywanie ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego. Osoba ta odpowiada za składowanie pozyskanej dokumentacji z najwyższą ostrożnością i zgodnie z zasadami ochrony danych osobowych obowiązujących w OTOP-ie.
- W adekwatnych przypadkach osoba ta jest także odpowiedzialna za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz za zawiadamianie sądu opiekuńczego. Zarząd udzieli takiej osobie odpowiedniego pełnomocnictwa do jednoosobowej reprezentacji OTOP.
- Kontakt do osoby odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń to maloletni@otop.org.pl.
- W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia należy skorzystać z właściwych służb ratunkowych, niezależnie od wewnętrznego mechanizmu zgłoszeń.

- Osoba przyjmująca zgłoszenie nie powinna samodzielnie prowadzić postępowania wyjaśniającego ponad zakres swoich kompetencji; powinna zabezpieczyć informacje, zapewnić małoletniemu wsparcie i uruchomić właściwą procedurę interwencyjną, jeśli zachodzi taka potrzeba.
- Jeżeli podejrzenie dotyczy osoby odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń, zgłoszenie przekazuje się bezpośrednio Komisji rewizyjnej OTOP-u: komisja.rewizyjna@otop.org.pl.
- Nie wolno podejmować działań odwetowych wobec osoby, która w dobrej wierze zgłosiła podejrzenie naruszenia.

XI. Wsparcie i komunikacja z rodzicami/opiekunami

- Rodzice lub opiekunowie prawni małoletnich powinni otrzymywać informacje dotyczące organizacji działania, zasad bezpieczeństwa.
- Informacje o małoletnim przekazuje się osobom uprawnionym, z zachowaniem zasad poufności i ochrony danych.
- Jeżeli istnieje podejrzenie, że rodzic lub opiekun prawny jest sprawcą krzywdzenia, komunikacja z nim nie może narażać małoletniego na dodatkowe zagrożenie; należy postępować zgodnie z właściwą procedurą interwencyjną.

XII. Wdrażania i monitorowanie realizacji Standardów

- W OTOP-ie za wdrażanie, informowanie, monitorowanie i okresowy przegląd Standardów odpowiada osoba sprawująca stanowisko kadrowe lub inna osoba wyznaczona zarządzeniem Dyrektorki lub Dyrektora.
- Nowe osoby stanowiące personel OTOP-u, których działania obejmują kontakt z małoletnimi lub osobami szczególnie narażonymi na wykluczenie, są zapoznawane ze Standardami przed rozpoczęciem takich działań lub niezwłocznie po ich rozpoczęciu, jeżeli wynika to z pilnego charakteru działania.
- Standardy podlegają okresowemu przeglądowi i ewaluacji, nie rzadziej niż raz na dwa lata, a także każdorazowo po stwierdzeniu istotnych uchybień lub zmianie przepisów albo sposobu prowadzenia działań.
- Wnioski z incydentów i zgłoszeń, z zachowaniem poufności, mogą służyć do poprawy organizacji działań i ograniczania ryzyka.

XIII. Udostępnianie Standardów

- Standardy są dostępne na stronie internetowej OTOP dla personelu, osób uczestniczących w działaniach oraz rodziców opiekunów prawnych małoletnich i wszelkich innych zainteresowanych osób.
- Najważniejsze zasady powinny być przedstawiane małoletnim w formie dostosowanej do ich wieku i możliwości zrozumienia.
- Osoby małoletnie uczestniczące w działaniach OTOP-u powinny wiedzieć, komu i w jaki sposób mogą zgłosić problem, poczucie zagrożenia lub naruszenie ich granic.
- Na prośbę Standardy powinny być udostępniane w formie dostępnej dla osoby ze szczególnymi potrzebami, w miarę możliwości OTOP-u.

XIV. Postanowienia końcowe

Niniejsze Standardy stanowią podstawowy dokument OTOP-u dotyczący ochrony małoletnich i osób szczególnie narażonych na wykluczenie w wielowymiarowej działalności Towarzystwa. Szczegółowe procedury, formularze zgłoszeń, zasady rekrutacji i weryfikacji personelu oraz rozwiązania dotyczące ochrony danych osobowych mogą stanowić załączniki lub odrębne dokumenty wewnętrzne OTOP-u.

Standardy wchodzą w życie z dniem ich przyjęcia przez Zarząd OTOP.